

NADZÓR I KONTROLA W ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ
OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
LUBLIN, 20 KWIETNIA 2015 R.

W dniu 20 kwietnia 2015 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Nadzór i kontrola w administracji samorządowej*, zorganizowana przez Koło Naukowe Studentów Administracji KUL. Konferencja miała zasięg ogólnopolski. Uczestniczyło w niej 36 osób z 9 ośrodków naukowych (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Technologiczno – Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu, ALAMER Szkoła Wyższa). Obrady były podzielone na trzy sesje: plenarną, sesję I *Kontrola w administracji samorządowej* oraz sesję II *Nadzór w administracji samorządowej*. Każde z wystąpień zostało wysłuchane z wielkim zainteresowaniem, a wszystkie trzy sesje wieńczyły dyskusje między prelegentami. Nie zabrakło również pytań ze strony publiczności, którą stanowili pracownicy naukowi, doktoranci i studenci.

Konferencję uroczyście otworzył ks. dr hab. Tadeusz Stanisławski, kurator KNSA KUL. Powitał on wszystkich zaproszonych gości, życząc owocnych obrad. Podziękował także wszystkim członkom Koła za trud włożony w organizację konferencji oraz za dotychczasową działalność, którą nazwał „zawsze na wysokim poziomie”.

Moderatorem sesji plenarnej był Kamil Mania, Prezes KNSA, natomiast pierwszy referat, zatytułowany *Nadzór i kontrola – między decentralizacją a kierownictwem*, wygłosił dr hab. Wojciech Wytrzązek (KUL). Omówił on ujęcie nadzoru i kontroli z punktu widzenia procesu decyzyjnego, zapadającego na najwyższych szczeblach administracji samorządowej. Wykazał także, w jaki sposób aspekty pozytywne i negatywne przedmiotowego procesu związanego z procedurą nadzorczą i kontrolną

wpływają na prawidłowe funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego.

Mgr Piotr Pokorny (Instytut Rozwoju Szkolnictwa Wyższego) w referacie zatytułowanym *Samorządowe kolegium odwoławcze jako organ kontroli instancyjnej* zwrócił uwagę na rolę SKO jak organu wyższego stopnia w procesie kontroli nad decyzjami wydawanymi przez organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego. Celnie wykazał także, że wykonywanie przez kolegia swoich funkcji w zakresie kontroli instancyjnej jest w obecnym kształcie nieefektywne i wymaga odpowiednich zmian, w celu usprawnienia funkcjonowania oraz redukcji ponoszonych nakładów, szczególnie w odniesieniu do czasu i kosztów.

Kolejnym wystąpieniem był referat mgr Pauliny Daniluk (UMCS) oraz mgr Małgorzaty Pietrzak (UMCS) zatytułowany *Sądowa kontrola legalności aktów prawa miejscowego samorządu terytorialnego*. Prelegentki, poprzez dokonanie analizy ustaw i literatury przedmiotu, przedstawiły zagadnienia kontroli legalności aktów prawa miejscowego sprawowanej przez sądy administracyjne, poprzez określenie charakteru tej kontroli (która jest niejako kontrolą pasywną, uruchamianą dopiero na skutek wniesienia przez uprawniony podmiot skargi do sądu) oraz wskazały środki nadzorcze, jakimi dysponują sądy (stwierdzenie nieważności, stwierdzenie niezgodności z prawem, możliwość wstrzymania wykonania aktu).

Mgr Małgorzata Brezdeń (KUL) w swoim wystąpieniu zatytułowanym *Środki nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego* skupiła się na scharakteryzowaniu środków nadzoru, jakie przewiduje polskie prawo administracyjne. Prelegentka dokonała tego z uwzględnieniem doktryny oraz orzecznictwa sądów administracyjnych.

Dr Monika Kocięcka (ALAMER) zawęziła temat wystąpienia do nadzoru finansowanego, funkcjonującego w jednostkach samorządu terytorialnego. W swoim referacie *Nadzór regionalnych izb obrachunkowych nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego* przedstawiła historyczne warunki powstania regionalnych izb obrachunkowych, ich status prawny, organizację i zasady działania. Dokonała również analizy funkcji regionalnych izb obrachunkowych. Wykazała także, że mimo upływu ponad 23 lat od ich powstania, ich podatność na zmiany okazała się niewielka, a stabilność podniosła jakość podejmowanych działań.

W referacie zatytułowanym *Nadzór nad jednostkami samorządu terytorialnego a ich samodzielność ustrojowa* Przemysław Jankowski (UJ) zwrócił uwagę na problematykę nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego w sferze ich samodzielności ustrojowej – samodzielności w zakresie kształtowania swojego ustroju wewnętrznego. Na podstawie

orzecznictwa i głosów doktryny prelegent skonfrontował zadania organów państwowych polegające na ochronie porządku prawnego z samodzielnością gminy.

Kolejny referat, zatytułowany *Kontrola oświadczeń majątkowych samorządowców*, przedstawił mgr Paweł Śwital (UTH w Radomiu). Skupił się on na ważnym elemencie sprawowania funkcji samorządowca, jakim jest obowiązkowe składanie oświadczeń majątkowych. Prelegent przedstawił czynności dokonywane przez kontrolujących: podmiot uprawniony do przyjęcia oświadczeń oraz właściwy miejscowo urząd skarbowy. Wskazał także, jakie sankcje grożą samorządowcom za nieterminowe złożenie lub niezłożenie oświadczeń majątkowych, a także za zawarcie w nich nieprawdziwych informacji.

Hubert Kostecki (UMCS) wygłosił referat zatytułowany *Nadzór i kontrola nad strażą gminną i strażą miejską jako jednostkami organizacyjnymi gminy*. W swoim wystąpieniu przedstawił szczególny rodzaj nadzoru i kontroli w zakresie działalności straży gminnej (miejskiej). Skupił się przede wszystkim na podmiotowym oraz przedmiotowym zakresie nadzoru. Prelegent zwrócił także uwagę na wyniki kontroli przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w związku z obecną w debacie publicznej problematyką efektywności funkcjonowania straży gminnych (miejskich).

Kolejny referat, wygłoszony w sesji plenarnej, zaprezentowały Agnieszka Brzostek (UŚ) oraz Justyna Żalińska (UŚ). W wystąpieniu pt. *Autokontrola organów administracji na podstawie orzecznictwa sądowo-administracyjnego* prelegentki odniosły się głównie do precedensowego wyroku NSA z dnia 18 listopada 2014 r., w którym sąd wyraźnie stwierdził, iż „rada gminy może uwzględnić skargę do sądu administracyjnego na własną uchwałę w przedmiocie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i stwierdzić jej nieważność”. Wykazały także, że instytucja autokontroli stanowi nowe, samodzielne upoważnienie organu administracji publicznej do weryfikacji własnej decyzji, wiążące się wyłącznie z zaskarżeniem tej decyzji do sądu administracyjnego.

Mgr Kazimierz Pawlik (UKSW) w referacie zatytułowanym *Temporalne ograniczenia postępowania nadzorczego wojewody względem uchwał administracji samorządowej a skuteczność działań nadzorczych* przedstawił środek nadzoru dotyczący stwierdzenia nieważności uchwały lub zarządzenia jednostki samorządu terytorialnego. Prelegent wykazał, że zastosowanie tego środka jest jednak ograniczone czasowo, bowiem wojewoda może w tym zakresie wydać akt nadzoru w terminie 30 dni od dnia doręczenia ocenianej uchwały wraz z aktami sprawy. Omawiając powyższe zagad-

nienie, skupił się na najnowszym orzecznictwie sądów administracyjnych dotyczącym takich aspektów, jak początek biegu terminu na wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego, prekluzyjność tego terminu czy wreszcie ocena sposobu liczenia i w konsekwencji końca terminu.

Moderatorem sesji I *Kontrola w administracji samorządowej* była Paulina Jaszczuk, wiceprezes Koła Naukowego Studentów Administracji KUL. Podczas jej trwania swoje wystąpienia zaprezentowali: Tymoteusz Mądry, Michał Jagodziński (UAM w Poznaniu): *Sądowa kontrola nad udostępnianiem informacji publicznej przez gminy*, Mateusz Muchel (UW): *Komisja rewizyjna rady gminy jako fundamentalny instrument kontroli wewnętrznej w samorządzie gminnym*, Justyna Sobolewska (UKSW): *Uprawnienia kontrolne i nadzorcze Regionalnych Izb Obrachunkowych w związku z zaciąganiem długu przez jednostki samorządu terytorialnego w świetle obowiązującego prawa*, Jakub Kalinowski, Aleksandra Koniewicz (UMCS): *Absolutorium komunalne jako narzędzie wewnętrznej kontroli finansowej w jednostkach samorządu terytorialnego*, Emilia Gulińska (UTH w Radomiu): *Kontrola zarządcza w jednostkach samorządu terytorialnego*, Patrycja Gołąbek, Adam Dulęba (UTH w Radomiu): *Audyt wewnętrzny w jednostkach samorządu terytorialnego*, Joanna Szewczak (KUL): *Samorządowe Kolegium Odwoławcze a bezczynność organów jednostek samorządu terytorialnego*, Dariusz Mańka (UW): *Kontrola antykorupcyjna jednostek samorządu terytorialnego*, mgr Ilona Resztak (KUL): *Samowola budowlana a organy kontroli*, mgr Piotr Olejniczak, Michał Olejniczak (KUL): *Kontrola w procesie stanowienia lokalnego prawa podatkowego*, Paulina Jabłońska (UTH w Radomiu): *Uprawnienia kontrolne mieszkańców w procesie planowania przestrzennego*.

Sesję II *Nadzór w administracji samorządowej* moderował mgr Paweł Śwital (UTH w Radomiu). Wśród prelegentów znaleźli się: mgr Magdalena Machocka (KUL): *Prawo obywateli do wstępu na posiedzenia organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz ich komisji jako instrument społecznej kontroli administracji publicznej*, Adrian Misiejko (KUL): *Przepisy ustawy o samorządzie gminnym jako podstawa działania gminy w świetle orzeczeń organów nadzoru i opinii doktryny*, mgr Łukasz Jurek (KUL): *Charakter prawny rozstrzygnięć nadzorczych wojewody*, Damian Margiel (KUL): *Nadzór Prezesa Rady Ministrów nad jednostkami samorządu terytorialnego*, Anna Kudra, Mateusz Karciarz (KUL): *Nadzór nad związkami międzygminnymi zrzeszającymi gminy z różnych województw*, Ewelina Janas (UMCS): *Nadzór samorządu terytorialnego nad spółkami komunalnymi w świetle stanowiska Najwyższej Izby Kontroli*, Paulina Jaszczuk (KUL): *Prawo do informacji jako jeden z elementów nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego*, Adrian Korszla (UMCS): *Rozwiązanie rady gminy, powiatu lub sejmiku woje-*

wództwa przez Sejm jako najbardziej radykalny środek nadzoru, Kamil Mania (KUL): Nadzór nad gminnym systemem oświaty, Bartłomiej Składanek (UTH w Radomiu): Kontrola i nadzór nad sołectwem, Katarzyna Krzymowska, Bartosz Malewski (UMCS): Zarząd komisaryczny w jednostkach samorządu terytorialnego jako forma nadzoru nad administracją samorządową

Całość sesji naukowych zamknął Kamil Mania, który, podsumowując całą konferencję, odniósł się do najciekawszych oraz problemowych wystąpień. Podziękował też wszystkim uczestnikom za przybycie oraz rzeczową dyskusję naukową.

Kamil Mania*

---

* Mgr, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, e-mail: kamilmania@op.pl